

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HỌC VIỆN QUẢN LÝ GIÁO DỤC**

NGUYỄN THỊ THU HUYỀN

**QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG TƯ VẤN TÂM LÝ
CHO HỌC SINH TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ MỘC LỸ,
HUYỆN MỘC CHÂU, TỈNH SƠN LA**

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 8 14 01 14

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ GIÁO DỤC

HÀ HỘI - 2019

Công trình được hoàn thành tại:

HỌC VIỆN QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Thị Thanh

Phản biện 1:.....

.....

Phản biện 2:.....

.....

**Luận văn sẽ được bảo vệ tại hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
họp tại Học viện Quản lý giáo dục**

Vào hồi.....giờ.....phút.....ngày.....tháng.....năm 2019

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Học viện Quản lý giáo dục

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong suốt tiến trình cách mạng, Đảng và Nhà nước ta luôn khẳng định GD&ĐT là quốc sách hàng đầu, là những chính sách trọng tâm, có vai trò chính yếu của Nhà nước, được ưu tiên trước nhất, thậm chí đi trước một bước so với các chính sách phát triển kinh tế - xã hội khác. Trong công cuộc CNH-HĐH đất nước, và hội nhập quốc tế, GD&ĐT càng có vai trò quan trọng, là nền tảng, là động lực thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội. Vai trò của GD&ĐT được thể hiện rõ trong các quan điểm của Đảng. Nghị quyết Đại hội XI khẳng định: *“Phát triển giáo dục là quốc sách hàng đầu. Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục Việt Nam theo hướng chuẩn hóa, hiện đại hóa, xã hội hóa, dân chủ hóa và hội nhập quốc tế”*[11]. Nghị quyết 29 của Đảng khoá XI về *“Đổi mới căn bản toàn diện giáo dục, đào tạo”* có ghi rõ những tư tưởng chỉ đạo phát triển giáo dục đào tạo trong thời kì công nghiệp hoá, hiện đại hoá là: *“nhằm phát triển năng lực và phẩm chất người học, hài hòa đức, trí, thể, mỹ; dạy người, dạy chữ và dạy nghề. Chú trọng giáo dục nhân cách, đạo đức, lối sống, tri thức pháp luật và ý thức công dân”*. [12]

1.2. Trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La được thành lập từ năm 1960, Gần 60 năm hoạt động đã trở thành cơ sở giáo dục uy tín, là địa chỉ tin cậy của cha mẹ và học sinh về chất lượng dạy và học, rèn luyện đạo đức và kỹ năng sống cho học sinh. Với phương pháp quản lý hướng tới chất lượng và hiệu quả nhà trường đã thực hiện nhiều biện pháp đồng bộ để giúp những học sinh chậm tiến bộ có nhận thức đúng đắn về tương lai của mình thông qua các hoạt động tư vấn tâm lý học đường đã đạt những kết quả đáng khích lệ nhờ sự nỗ lực của các cán bộ quản lý và đội ngũ giáo viên, nhân viên nhất là sự năng động, nhạy bén của văn phòng tư vấn tại nhà trường, tuy nhiên trong giai đoạn hiện nay, với nhu cầu đổi mới toàn diện nền giáo dục nói chung và giáo dục trung học cơ sở nói riêng, cùng với các tác động của xã hội, học sinh trường trung học cơ sở Mộc Ly còn nhiều vấn đề cần quan tâm, quản lý hoạt động tư vấn tâm lý chưa khắc phục được những tồn tại đối với học sinh, giáo viên, cha mẹ học sinh.

1.3. Trước nhiệm vụ mới này, nhiều hiệu trưởng các trường phổ thông cảm thấy lúng túng bởi chưa hiểu rõ tư vấn tâm lý học đường là gì? nên bắt đầu từ đâu? thực hiện những gì? Yêu cầu thế nào?... Xuất phát từ cơ sở lý luận và thực tiễn trên, là người được tham gia hỗ trợ các hoạt động

tư vấn tâm lý cho học sinh. Tác giả xin chọn đề tài: **“Quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La”** với mong muốn nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác tư vấn tâm lý cho học sinh, đóng góp một phần vào công tác giáo dục toàn diện hiện nay cho học sinh bậc Trung học cơ sở huyện Mộc Châu nói chung và học sinh trường THCS Mộc Ly nói riêng.

2. Mục đích nghiên cứu:

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và khảo sát thực trạng quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh, đề tài đề xuất một số biện pháp quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La, nhằm góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện của học sinh bậc THCS trong bối cảnh hiện nay.

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu:

3.1. Khách thể nghiên cứu:

Hoạt động Tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở

3.2. Đối tượng nghiên cứu:

Công tác Quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La

4. Giả thuyết khoa học:

Trong những năm qua, quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh ở trường Trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La đã đạt được kết quả nhất định song vẫn còn những hạn chế, bất cập do đó hiệu quả giáo dục toàn diện cho học sinh chưa cao. Nếu xây dựng và áp dụng các biện pháp quản lý hoạt động tư vấn tâm lý phù hợp với đặc điểm học sinh, giáo viên và hoàn cảnh điều kiện trường trung học cơ sở Mộc Ly thì sẽ góp phần nâng cao hơn nữa kết quả giáo dục học sinh, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục phổ thông và những đòi hỏi của xã hội trong giai đoạn hiện nay

5. Nhiệm vụ nghiên cứu:

5.1. Phân tích, khái quát hóa cơ sở lý luận về tư vấn tâm lý và công tác quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh trung học cơ sở.

5.2. Khảo sát, phân tích và đánh giá thực trạng Quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

5.3. Đề xuất một số giải pháp quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

5.4. Khảo nghiệm tính khả thi và mức độ cấp thiết của các biện pháp quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

6. Phạm vi nghiên cứu:

6.1. Giới hạn về nội dung

Luận văn tập trung nghiên cứu nhằm nâng cao hiệu quả của việc Quản lý hoạt động tư vấn tâm lý của học sinh trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

6.2. Giới hạn về khách thể

Luận văn tiến hành khảo sát 120 học sinh, 24 cha mẹ học sinh và 42 giáo viên, nhân viên trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

6.3. Giới hạn về địa bàn nghiên cứu

Luận văn được triển khai nghiên cứu tại trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

6.4. Giới hạn thời gian nghiên cứu:

Việc nghiên cứu sử dụng dữ liệu của trường THCS Mộc ly từ năm học năm 2017-2018 đến năm học 2018-2019

7. Phương pháp nghiên cứu:

7.1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận

- Phân tích, tổng hợp, hệ thống hóa và khái quát hóa các văn bản, tài liệu, các văn kiện của Đảng, các Nghị quyết của Quốc hội, Điều lệ trường THCS, các tài liệu của Bộ Giáo dục - Đào tạo, của Công an, chính quyền các cấp liên quan đến công tác quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh, sinh viên nói chung, học sinh THCS nói riêng, các tạp chí, sách về tư vấn tâm lý cho học sinh.

7.2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn

- Phương pháp tổng kết kinh nghiệm giáo dục
- Phương pháp điều tra
- Phương pháp quan sát
- Phương pháp chuyên gia
- Phương pháp thống kê
- Phương pháp khảo nghiệm

7.3. Nhóm phương pháp thống kê toán học

Sử dụng các lý thuyết toán học vào việc tìm ra các lý thuyết về vấn đề nghiên cứu để từ đó khám phá ra bản chất và quy luật vận động của đối tượng nghiên cứu.

8. Dự kiến Cấu trúc của luận văn

Ngoài phần mở đầu, kết luận và khuyến nghị, tài liệu tham khảo, phụ lục, nội dung luận văn được trình bày trong 3 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận về quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở

Chương 2: Thực trạng quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

Chương 3: Biện pháp quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG TƯ VẤN TÂM LÝ CHO HỌC SINH TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề

1.1.1. Nghiên cứu ở nước ngoài

1.1.2. Nghiên cứu ở Việt Nam

1.2. Một số khái niệm cơ bản

1.2.1. Khái niệm quản lý

Quản lý

Quản lý là một hoạt động đặc biệt, là yếu tố không thể thiếu được trong đời sống xã hội, gắn liền với quá trình phát triển, đặc biệt trong xã hội hiện nay thì quản lý có vai trò rất lớn.

Quản lý là sự tác động có tổ chức, có hướng đích của chủ thể quản lý lên đối tượng quản lý và khách thể quản lý nhằm sử dụng có hiệu quả nhất các tiềm năng, các cơ hội của tổ chức để đạt được mục tiêu đặt ra trong điều kiện biến động của môi trường.

1.2.2 Tư vấn tâm lý cho học sinh

- Tư vấn

Tư vấn để có thể điều chỉnh các thái độ, cảm xúc, hành vi trong con người

Tư vấn để mọi người có thể tự ý thức về bản thân mình, ý thức về thực tại, đặc biệt có thể có thêm những hiểu biết về cuộc sống, những cách thức tồn tại của bản thân đối với các hành vi trong quan hệ người với người, cách thức phản ứng với những biến động xung quanh.

Tư vấn để tất cả mọi người nhận ra được những sai trái của bản thân. Chấp nhận những mặt hạn chế của bản thân mình, biết cách sống và hòa nhập với cộng đồng và môi trường xung quanh.

1.2.3. Quản lý hoạt động tư vấn tâm lý

Về bản chất, đó là quá trình tác động có định hướng của chủ thể quản lý tức là hiệu trưởng lên các thành tố tham gia vào quá trình hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh. Thông qua các phương thức, biện pháp cụ thể nhằm thực hiện có hiệu quả mục tiêu tư vấn tâm lý cho học sinh.

1.3. Khái quát về hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh Trung học cơ sở

1.3.1. Đặc điểm cơ bản của học sinh Trung học cơ sở

1.3.1.1. Sự biến đổi về mặt sinh lý

Lứa tuổi trung học cơ sở là giai đoạn đang trưởng thành về mặt thể lực nhưng sự phát triển chưa vững chắc, các em bắt đầu thời kì phát triển tương đối êm ả về mặt sinh lý. Sự phát triển của hệ thần kinh có những thay đổi quan trọng do cấu trúc bên trong của não phức tạp và các chức năng não phát triển, cấu trúc của tế bào bán cầu não có đặc điểm như trong cấu trúc tế bào của người lớn, số lượng dây thần kinh liên hợp tăng lên, liên kết các thành phần khác nhau của vỏ não, do đó tạo tiền đề cần thiết cho sự phức tạp hóa hoạt động phân tích, tổng hợp của vỏ bán cầu đại não trong quá trình học tập và rèn luyện.

1.3.1.2. Đặc điểm của sự phát triển trí tuệ của lứa tuổi học sinh trung học cơ sở

Ở lứa tuổi này, phần lớn các em tham gia trong những nhóm bạn bè nhất định thông qua giao tiếp trong học tập, sinh hoạt vui chơi, các em cũng có nhu cầu mạnh mẽ về tình bạn, tình yêu... tầm nhìn của các em trong cuộc sống càng được mở rộng. Vì vậy rất cần có một môi trường tốt, hoạt động giáo dục kỹ năng sống phù hợp với sở thích, với năng lực của các em để giúp các em tự khẳng định mình đồng thời tránh được những tác động xấu của môi trường.

1.3.1.3. Đặc điểm học tập

Học tập là hoạt động chủ đạo của học sinh, nhưng ở tuổi này, việc học tập của học sinh trung học cơ sở có những thay đổi cơ bản. Ở các lớp dưới các em được học hệ thống các sự kiện và hiện tượng, hiểu những mối quan hệ cụ thể và đơn giản giữa các sự kiện và hiện tượng đó. Việc học tập của các em có sự phức tạp hơn đáng kể, các em chuyển sang nghiên cứu có hệ thống những cơ sở khoa học. Các môn học có sự phân biệt rõ ràng, mỗi môn học gồm các khái niệm, những quy luật được sắp xếp thành một hệ thống tương đối sâu sắc.

1.3.2. Vị trí, vai trò của người giáo viên trong hoạt động tư vấn học đường

Nhiệm vụ đầu tiên phải kể đến trong nghề nghiệp của người giáo viên chính là **nhiệm vụ giảng dạy**.

Nhiệm vụ thứ hai, và quan trọng hơn cả của người giáo viên là **nhiệm vụ giáo dục**.

Nhiệm vụ trợ giúp, tư vấn, tham vấn: Người giáo viên dù có ở bất cứ cấp bậc nào cũng là người đảm nhận chức năng trợ giúp, tư vấn, tham vấn cho học sinh và cha mẹ của các em.

- Phát hiện, nhận biết sớm những biểu hiện khó khăn tâm lý ở học sinh;
- Sàng lọc, chẩn đoán và đánh giá những khó khăn tâm lý của học sinh;
- Tổ chức hoạt động phòng ngừa những vấn đề khó khăn tâm lý cho toàn thể học sinh và can thiệp ban đầu cho học sinh có biểu hiện khó khăn tâm lý;
- Phối hợp với gia đình, chuyên gia tâm lý và các lực lượng khác để can thiệp, trị liệu cho học sinh có khó khăn tâm lý;
- Trợ giúp, tạo cơ hội để học sinh được hòa nhập sau can thiệp, trị liệu.

1.3.3. Nội dung tư vấn tâm lý cho học sinh THCS

Một số nội dung tư vấn học đường cho học sinh được quy định cụ thể trong thông tư 31 như sau:

1. Tư vấn tâm lý lứa tuổi, giới tính, hôn nhân, gia đình, sức khỏe sinh sản vị thành niên phù hợp với lứa tuổi.
2. Tư vấn, giáo dục kỹ năng, biện pháp ứng xử văn hóa, phòng, chống bạo lực, xâm hại và xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện.
3. Tư vấn tăng cường khả năng ứng phó, giải quyết vấn đề phát sinh trong mối quan hệ gia đình, thầy cô, bạn bè và các mối quan hệ xã hội khác.
4. Tư vấn kỹ năng, phương pháp học tập hiệu quả và định hướng nghề nghiệp (tùy theo cấp học).
5. Tham vấn tâm lý đối với học sinh gặp khó khăn cần hỗ trợ, can thiệp, giải quyết kịp thời. Giới thiệu, hỗ trợ đưa học sinh đến các cơ sở, chuyên gia điều trị tâm lý đối với các trường hợp học sinh bị rối loạn tâm lý nằm ngoài khả năng tư vấn của nhà trường.

1.3.4. Hình thức thực hiện hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trung học cơ sở

1. Xây dựng các chuyên đề về tư vấn tâm lý cho học sinh và bố trí thành các bài giảng riêng hoặc lồng ghép trong các tiết sinh hoạt lớp, sinh hoạt dưới cờ.
2. Tổ chức các buổi nói chuyện chuyên đề, hoạt động ngoại khóa, câu lạc bộ, diễn đàn về các chủ đề liên quan đến nội dung cần tư vấn cho học sinh.

3. Thiết lập kênh thông tin, cung cấp tài liệu, thường xuyên trao đổi với cha mẹ học sinh về diễn biến tâm lý và các vấn đề cần tư vấn, hỗ trợ cho học sinh.

4. Tư vấn, tham vấn riêng, tư vấn nhóm, trực tiếp tại phòng tư vấn; tư vấn trực tuyến qua mạng nội bộ, trang thông tin điện tử của nhà trường, email, mạng xã hội, điện thoại và các phương tiện thông tin truyền thông khác.

5. Phối hợp với các tổ chức, cá nhân liên quan tổ chức các hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh.

1.3.6. Các nguyên tắc cơ bản trong tư vấn học đường

Trong hoạt động tư vấn học đường, chúng ta cần tuân thủ các nguyên tắc sau:

- *Giữ bí mật thông tin của học sinh:*

- Học sinh có ý định tự hủy hoại bản thân và hủy hoại người khác;
- Giáo viên được tòa án triệu tập để hỏi về chính vấn đề của học

sinh;

- Một số vấn đề mà cha mẹ học sinh muốn biết

- *Chấp nhận, không phán xét học*

- *Để quyền tự quyết cho học sinh*

- *Bảo vệ lợi ích của học sinh*

1.4. Quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trung học cơ sở

1.4.1. Vị trí, vai trò chức năng của Hiệu trưởng trường THCS trong quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh

Trong nhà trường, Hiệu trưởng là người do cơ quan Nhà nước có thẩm quyền bổ nhiệm, chịu trách nhiệm trước Nhà nước, trước nhân dân và cấp trên trực tiếp về mọi hoạt động giáo dục của nhà trường.

1.4.2. Nội dung quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh THCS

Để giúp các hiệu trưởng nhà trường nắm được những việc làm cụ thể cần triển khai, tác giả đã nghiên cứu đề tài theo cách tiếp cận nhiệm vụ mà Thông tư 31 và Quyết định 1876 của Bộ Giáo dục quy định. Những nội dung quản lý hoạt động tư vấn tâm lý có thể xác định như sau

1.4.2.1. Thành lập Tổ Tư vấn, hỗ trợ học sinh

Theo quy định của thông tư 31, nhiệm vụ đầu tiên trong trường học để thực hiện nhiệm vụ này là thành lập Tổ Tư vấn, hỗ trợ học sinh. Thành phần Tổ Tư vấn, hỗ trợ học sinh gồm: Đại diện lãnh đạo nhà trường làm Tổ trưởng; thành viên là cán bộ, giáo viên kiêm nhiệm công tác tư vấn tâm lý, nhân viên y tế trường học, cán bộ, giáo viên phụ trách công tác Đoàn, Đội, đại diện cha mẹ học sinh và một số học sinh là cán bộ lớp, cán bộ Đoàn, Đội.

1.4.2.2. Xây dựng phòng Tư vấn tâm lý học đường

Hoạt động của văn phòng TVHD còn tập trung vào công tác can thiệp sớm nhằm ngăn ngừa những tổn thương về mặt tinh thần, hành vi và thái độ của học sinh. Nó có thể thúc đẩy các giá trị của mỗi học sinh và giúp các em có khả năng đối mặt với khó khăn một cách hiệu quả ở trường.

1.4.2.3. Xây dựng chương trình, kế hoạch hoạt động tư vấn tâm lý

- Xây dựng kế hoạch và tổ chức triển khai thực hiện đến toàn thể CB, GV, NV, HS và phụ huynh. Tuyên truyền đầy đủ các văn bản chỉ đạo có liên quan.

- Chỉ đạo các thành viên tổ tư vấn:

- Chỉ đạo xây dựng chương trình tư vấn tâm lý tập trung vào các nội dung mà phần lớn học sinh đang phải đối mặt như phương pháp học tập, hướng nghiệp, quan hệ gia đình, bạn bè, giới tính...

Sau khi Tổ tư vấn tâm lý xây dựng các chương trình và kế hoạch hoạt động, hiệu trưởng phê duyệt. Giám sát quá trình thực hiện.

1.4.2.4. Chỉ đạo triển khai hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh

- Chỉ đạo tuyên truyền về chức năng, nhiệm vụ và vai trò của hoạt động của Phòng tư vấn tâm lý.

- Chỉ đạo triển khai các hoạt động tư vấn tâm lý cá nhân, tư vấn nhóm dựa trên cơ sở nhu cầu hoặc trên cơ sở phát hiện khó khăn mà học sinh gặp phải.

- Chỉ đạo thiết lập kênh thông tin, cung cấp tài liệu, thường xuyên trao đổi với cha mẹ học sinh về diễn biến tâm lý và các vấn đề cần tư vấn, hỗ trợ cho học sinh. Đặc biệt lưu ý những học sinh gặp khó khăn để có sự phối hợp giúp đỡ.

Chỉ đạo Phòng tư vấn tâm lý phối hợp với các tổ chức, cá nhân trong nội bộ trường học như giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn,

cán bộ Đoàn, Đội, cán bộ lớp để tổ chức các hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh.

1.4.2.5 Kiểm tra, đánh giá hoạt động tư vấn tâm lý

Kiểm tra là những hoạt động của chủ thể quản lý nhằm đánh giá và xử lý những kết quả của quá trình vận hành tổ chức, từ đó, tiến hành những hoạt động sửa chữa, uốn nắn nếu cần thiết, chức năng kiểm tra bao gồm: Xây dựng định mức và tiêu chuẩn, các chỉ số công việc, phương pháp đánh giá; Rút kinh nghiệm và điều chỉnh.

1.4.3. Ý nghĩa của việc quản lý hoạt động tư vấn tâm lý trong trường THCS

1.4.3.1. Thúc đẩy sự phát triển của mỗi học sinh đáp ứng yêu cầu xã hội.

Thông qua việc thường xuyên kiểm tra, đôn đốc từng hoạt động tư vấn tâm lý của người CBQL sẽ giúp học sinh xác định năng lực bản thân, hình thành và phát triển các kỹ năng cần thiết.

1.4.3.2. Hỗ trợ thực hiện yêu cầu đổi mới giáo dục phổ thông.

Như vậy, mục tiêu giáo dục, phương pháp giáo dục đã có sự thay đổi. Từ chỗ trang bị kiến thức sang chuẩn bị những năng lực cần thiết cho các em hòa đồng và thích ứng với cuộc sống này.

1.4.3.3. Giúp nâng cao chất lượng các hoạt động dạy học giáo dục trong trường

Tư vấn tâm lý thực hiện quan điểm hướng vào người học, một mặt đáp ứng nhu cầu của người học là có năng lực để đáp ứng những thách thức của cuộc sống và nâng cao chất lượng cuộc sống của mỗi cá nhân.

1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc quản lý hoạt động tư vấn tâm lý trong trường THCS

1.5.1. Nhận thức của đội ngũ CBQL và các lực lượng giáo dục

Đội ngũ CBQL phải có nhận thức đúng đắn về vị trí, vai trò của việc tư vấn tâm lý đối với việc giáo dục toàn diện HS hướng tới mục tiêu đào tạo của cấp THCS để từ đó xây dựng được kế hoạch tư vấn phù hợp với thực tế và mang tính khả thi. Nếu cán bộ quản lý không nhận thức tốt điều này, việc quản lý chỉ đạo sẽ mang tính hình thức và khó đem lại kết quả như mong muốn.

1.5.2. Trình độ năng lực của đội ngũ giáo viên

Để thực hiện kế hoạch tư vấn tâm lý một cách có hiệu quả cần quan tâm đến công tác bồi dưỡng đội ngũ mà trước hết là các thành viên

trong ban chỉ đạo về năng lực tổ chức các hoạt động, năng lực quản lý hoạt động tư vấn tâm lý.

1.5.3. Cơ chế hoạt động của nhà trường

- Đối với học sinh:

+ Thời gian tư vấn tâm lý phù hợp, không làm ảnh hưởng đến hoạt động học tập của các em.

+ Có cơ chế bảo vệ để đảm bảo nguyên tắc giữ bí mật thông tin của thân chủ. Không kỳ thị nếu các em vi phạm quy định hay chuẩn mực đạo đức.

- Đối với giáo viên

+ Có cơ chế thời gian lao động phù hợp với những nhiệm vụ chính đang phụ trách như giảng dạy, Tổng phụ trách...

+ Có cơ chế đãi ngộ tương xứng với thành quả lao động

+ Có cơ chế bồi dưỡng nâng cao năng lực

1.5.4. Cơ sở vật chất và điều kiện tư vấn tâm lý

Điều kiện cơ sở vật chất là một trong những yếu tố quan trọng quyết định đến chất lượng của hoạt động tư vấn tâm lý.

Kết luận chương 1

Qua các vấn đề lý luận trên, chúng tôi nhận thấy rằng quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh trung học cơ sở là vấn đề quan trọng và được xã hội quan tâm. Trên phương diện lý luận khoa học chúng ta thấy hai vấn đề lớn sau:

- Thứ nhất: Tư vấn tâm lý cho học sinh là hoạt động giáo dục có vai trò quan trọng trong việc hình thành nhân cách học sinh. Nó cho thấy sự phát triển toàn diện của học sinh, giúp các em có kỹ năng giải quyết tốt những vấn đề mà các em phải đối mặt hàng ngày trong cuộc sống.

- Thứ hai: Điều quan trọng là người Hiệu trưởng khi xác định được vai trò của quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh thì chúng ta phải tính đến việc tổ chức hoạt động giáo dục này có kết quả, có ý nghĩa. Có nhiều

hình thức tổ chức hoạt động này: tổ chức ngoài giờ học các môn văn hóa; hoặc lồng ghép vào các môn văn hoá nhằm lôi cuốn HS tham gia để mở rộng hiểu biết, tạo cơ hội để HS rèn luyện các thói quen sống trong cộng đồng và phát huy tối đa năng lực, sở trường từng cá nhân. Và muốn thành công nhất định chúng ta phải có sự phối hợp khăng khít, chặt chẽ giữa nhà trường và các lực lượng giáo dục để xây dựng môi trường phát triển tốt nhất cho học sinh.

Chương 2

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG TƯ VẤN TÂM LÝ CHO HỌC SINH TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ MỘC LY, HUYỆN MỘC CHÂU, TỈNH SƠN LA

2.1. Vài nét về trường Trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

Trường THCS Mộc Ly tiền thân là Trường liên cấp 1-2 Mộc Ly thị trấn Mộc Châu được thành lập từ năm 1960. Sau gần 60 năm xây Trường THCS Mộc Ly trưởng thành và phát triển, thầy và trò nhà trường luôn khắc phục khó khăn, phấn đấu đi lên khẳng định được vị trí là một trường chất lượng cao của huyện Mộc Châu, cũng là một trong những trường dẫn đầu toàn tỉnh về chất lượng giáo dục toàn diện. Nhiều năm liên tục nhà trường luôn được UBND tỉnh Sơn La công nhận trường Tiên tiến xuất sắc. Nhà trường vinh dự đón nhận nhiều bằng khen của Chủ tịch tỉnh, 3 lần nhận cờ dẫn đầu khối THCS tỉnh Sơn La; 2 lần nhận Bằng khen của Bộ trưởng bộ Giáo dục và Đào tạo, 01 lần nhận bằng khen của Thủ tướng chính phủ và được Chủ tịch nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Ba.

2.2. Khái quát về khảo sát thực trạng quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường Trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

2.2.1 Mục tiêu khảo sát

Nhằm đánh giá thực trạng tư vấn tâm lý và quản lý hoạt động tư vấn tâm lý tại trường THCS Mộc Ly

2.2.2 Nội dung khảo sát

- Khảo sát nhận thức của giáo viên, học sinh về hoạt động tư vấn tâm lý

- Khảo sát thực trạng hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh
- Khảo sát thực trạng quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh

2.2.3 Phương pháp khảo sát

- Điều tra bằng phiếu
- Phương pháp phỏng vấn
- Phương pháp toán thống kê

2.2.4 Đối tượng khảo sát

- 50 cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên của nhà trường
- 160 học sinh đại diện cho tất cả các khối lớp trong trường
- 39 phụ huynh học sinh

Số lượng khảo sát bao gồm 3 CBQL, 47 GV và NV, cùng 160 HS. Tổng số phiếu phát ra là 219 phiếu, phiếu thu về hợp lệ là 210 phiếu đạt 96,4%

2.2.5. Cách cho điểm và thang đánh giá

2.3. Thực trạng về công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trường Trung học Cơ sở Mộc Lý

2.3.1. Thực trạng nhận thức của giáo viên, học sinh về mục đích của hoạt động tư vấn tâm lý.

Mục đích của công tác tư vấn tâm lý cho học sinh được quy định tại Điều 3 Thông tư 31/2017/TT-BGDĐT về hướng dẫn thực hiện công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong trường phổ thông do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành (có hiệu lực từ ngày 02/02/2018

Khảo sát thực trạng của cán bộ, giáo viên

Phần lớn giáo viên cho rằng học sinh có thêm những hiểu biết về cuộc sống, tự ý thức về bản thân mình và ý thức về thực tại chiếm 22-24% rất cần, 24-50% cần thiết và 34-28% ở mức độ không cần và đang đứng ở thứ bậc cao nhất. Điều này chỉ ra rằng nhận thức của cán bộ, giáo viên về mục đích hoạt động tư vấn tâm lý còn nhiều hạn chế.

Tác giả đã đưa ra một câu hỏi mở đối với phụ huynh về mục đích của hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh. Phần lớn cha mẹ học sinh chỉ hiểu rằng có hoạt động tư vấn tâm lý thì các con trở nên ngoan hơn, sẽ nghe lời dạy bảo của người lớn. Tuy nhiên cũng có một số phụ huynh cho rằng tư vấn tâm lý để hiểu tâm lý của con và định hướng cho con khỏi suy nghĩ lệch lạc trong cuộc sống.

2.3.2. Thực trạng những khó khăn tâm lý của học sinh trường trung học cơ sở Mộc Lý.

a. Nhóm khó khăn tâm lý liên quan đến học tập

b. *Nhóm khó khăn tâm lý liên quan từ gia đình và xã hội*

c. *Nhóm khó khăn tâm lý đơn thuần*

d. *Những biểu hiện tâm bệnh*

2.3.3. *Đánh giá của giáo viên, cán bộ tư vấn tâm lý, cán bộ quản lý về những khó khăn tâm lý của học sinh.*

Nhóm khó khăn tâm lý liên quan đến gia đình và xã hội khi được các thầy cô đồng ý với mức độ cao hơn, trong đó cao nhất là học sinh thiếu sự quan tâm chăm sóc của gia đình, cha mẹ thường xảy ra mâu thuẫn chiếm, cha mẹ đã ly thân hoặc ly dị và có nguy cơ tham gia các hành vi tiêu cực chiếm 30% đồng ý và 40% phân vân, thầy cô lựa chọn mức phân vân và không đồng ý với vấn đề học sinh có nguy cơ tham gia vào các hành vi tiêu cực trong xã hội chiếm 60%.

2.3.4. *Thực trạng thực hiện nội dung tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở Mộc Lý*

Những nội dung tư vấn tâm lý cho học sinh ở một góc độ nào đó đã được văn phòng thực hiện, 10 nhu cầu tư vấn trên đang ở mức độ thường xuyên và đôi khi rất thấp từ 2% đến 10%, thậm chí, như cầu tư vấn giới tính, sức khỏe sinh sản và tư vấn hôn nhân gia đình còn xem nhẹ. Khi được hỏi giáo viên về mức độ thực hiện nội dung tư vấn tâm lý cho học sinh chiếm tỷ lệ cao từ 80% đến 98% chưa khi nào.

2.3.5. *Thực trạng hình thức tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở Mộc Lý.*

Qua khảo sát cho thấy hình thức tư vấn tích hợp các nội dung tư vấn tâm lý trong hoạt động trải nghiệm, hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp, thường xuyên trao đổi với cha mẹ học sinh về diễn biến tâm lý và các vấn đề cần tư vấn, hỗ trợ cho học sinh và hội hợp với các tổ chức, cá nhân liên quan tổ chức tư vấn tâm lý cho học sinh chiếm tỷ lệ 6% và 10% ở mức độ thường xuyên, nhưng lại chiếm tỷ lệ chưa khi nào cao nhất lên đến 80% và 94% và đang đứng ở thứ bậc cao nhất. Đặc biệt hình thức tư vấn tổ chức các buổi nói chuyện chuyên đề, hoạt động ngoại khóa, tư vấn nhóm, tư vấn trực tuyến qua các phương tiện thông tin truyền thông chiếm tỉ lệ cao nhất ở mức chưa khi nào 94%, 98% và 100%. Tuy nhiên hình thức tư vấn trực tiếp và tư vấn nhóm còn khá đơn điệu và đang đứng ở thứ bậc thấp nhất, trong khi nhu cầu của học sinh được tư vấn bằng các hình thức khác khá đông.

2.4. Thực trạng quản lý công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trường trung học cơ sở Mộc Lý

2.4.1. Thực trạng xây dựng đội ngũ thực hiện tư vấn tâm lý của nhà trường

Qua kết quả khảo sát 50 cán bộ, giáo viên, nhân viên trong trường việc xây dựng đội ngũ tư vấn còn nhiều hạn chế, việc lựa chọn người thực hiện phù hợp, công bố thành lập tổ tư vấn tâm lý và xây dựng cơ chế về thời gian, điều kiện làm việc, chế độ chính sách đối với giáo viên tư vấn tâm lý chiếm tỷ lệ 5% và 10% tốt, 52% đến 56% trung bình và 24% đến 28% yếu và đang đứng ở thứ bậc 1,2,3.

2.4.2. Thực trạng xây dựng phòng tư vấn tâm lý và cơ sở vật chất phục vụ hoạt động tư vấn của nhà trường

Các mức độ về có bàn ghế kê riêng biệt phù hợp với hoạt động tư vấn, phòng tư vấn trang trí đẹp, dễ chịu, có bảng nguyên tắc tư vấn ở nơi dễ nhìn, có các loại test và phần mềm để đánh giá tâm lý học sinh chiếm tỉ lệ từ 92% đến 100% ở mức độ yếu và đứng ở thứ bậc cuối cùng. Do đó để đảm bảo được chất lượng phục vụ hoạt động tâm lý của nhà trường đi lên, cán bộ quản lý cần phải có kế hoạch xây dựng cơ sở vật chất, trang thiết bị đảm bảo, phù hợp góp phần nâng cao chất lượng giáo dục của nhà trường.

2.4.3. Thực trạng quản lý xây dựng chương trình, kế hoạch hoạt động tư vấn của nhà trường

Thực tế qua khảo sát cho thấy chỉ đạo xây dựng chương trình tư vấn tâm lý chiếm 64% ở mức yếu. Phổ biến kế hoạch hoạt động tư vấn tâm lý của trường chiếm tỉ lệ tốt là 20% và mức trung bình là 43%, yếu là 37% và đang ở thứ bậc cao nhất. Chính vì thế mà đòi hỏi cán bộ quản lý phải tư duy, đổi mới trong công tác quản lý, xây dựng một kế hoạch cụ thể, chi tiết, để từ đó công tác chỉ đạo mới có hiệu quả góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện trong nhà trường.

2.4.4. Thực trạng quản lý hoạt động tư vấn của nhà trường

Công tác tuyên truyền về nguyên tắc đạo đức nghề nghiệp để học sinh tin tưởng và tìm đến nhà tư vấn, chỉ đạo sử dụng công nghệ thông tin để thiết lập các kênh tư vấn gián tiếp, chỉ đạo phối hợp với các tổ chức, cá nhân bên ngoài trường học tổ chức các hoạt động tư vấn tâm lý đang ở mức 50% trung bình và yếu và đang ở thứ bậc thấp. Do đó cán bộ quản lý phải tập trung khai thác các yếu tố trên sao cho hiệu quả đáp ứng được nhu cầu tư vấn của học sinh, góp phần đẩy mạnh chất lượng giáo dục đi lên của nhà trường.

2.4.5. Thực trạng kiểm tra, đánh giá hoạt động tư vấn của nhà

trường

Qua kết quả khảo sát thực tế, công tác kiểm tra, đánh giá các chương trình tư vấn chiếm 10% tốt, 40% trung bình và 50% yếu và kiểm tra, đánh giá hoạt động phối hợp trong tư vấn tâm lý chiếm 0% tốt, 48% trung bình và tỉ lệ yếu chiếm 52% và đang đứng ở thứ bậc thấp nhất là 6. Do đó đòi hỏi cán bộ quản lý phải có các biện pháp hữu hiệu để đem lại hiệu quả tư vấn cao.

2.5. Đánh giá chung

2.5.1. Ưu điểm đạt được

Cán bộ quản lý, giáo viên, cán bộ tư vấn và học sinh có nhận thức tương đối tương đối đầy đủ về hoạt động tư vấn tâm lý học sinh. Đội ngũ có tinh thần trách nhiệm cao trong công việc, các em học sinh có ý thức cầu thị, cố gắng học tập, rèn luyện, có nhiều dự định về tương lai.

Lãnh đạo nhà trường có sự quan tâm, đầu tư nguồn lực đến hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh, coi đây là nhiệm vụ quan trọng góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và dạy học của nhà trường.

Qua nhiều năm, với mục tiêu xây dựng môi trường giáo dục nhân văn, nhà trường đã có nền móng vững chắc với hoạt động tư vấn thường niên cho học sinh và là địa chỉ tin cậy, hữu ích của cha mẹ học sinh. Tuy nhiên với bối cảnh giáo dục nhiều thay đổi như hiện nay, yêu cầu cần mạnh dạn đổi mới trong công tác quản lý sẽ góp phần thúc đẩy hoạt động phát triển không ngừng.

2.5.2. Một số tồn tại

Văn phòng tư vấn tâm lý nhà trường chưa được học sinh biết đến, nhiều hoạt động tuyên truyền quảng bá thiếu hiệu quả.

Bên cạnh đó, văn phòng chưa mạnh dạn đổi mới theo nhu cầu của học sinh, làm việc theo thói quen cũ, thiếu nhạy bén và sáng tạo, chưa đáp ứng hết yêu cầu mới trong công tác tư vấn tâm lý học sinh.

Nhận thức của cha mẹ học sinh về hoạt động trên chưa đầy đủ, gia đình bị chi phối bởi môi trường sống và mặt trái nền kinh tế thị trường nên gần như chưa có sự quan tâm tới con cái, điều này ảnh hưởng không nhỏ đến hiệu quả công tác quản lý.

2.5.3. Nguyên nhân của những tồn tại

Do đặc điểm tâm lý lứa tuổi của các em đang trong giai đoạn dễ thay đổi, thiếu tính tự chủ, tính kiểm chế, dễ xúc động... dễ dẫn đến hành động bột phát.

Do chưa có cơ chế phối hợp chặt chẽ, ràng buộc, chưa có chính sách

xã hội cụ thể về việc thực hiện công tác phối hợp giáo dục nên việc liên kết phối hợp giữa nhà trường với các ngành các cấp, các lực lượng xã hội có lúc bị xem nhẹ.

Do sự chỉ đạo của lãnh đạo nhà trường đến các bộ phận chưa được cụ thể, kịp thời. Các kế hoạch hướng dẫn đôi khi còn mang tính chung chung, việc giải thích, hướng dẫn để các bộ phận và cá nhân hiểu để thực hiện, theo dõi, đôn đốc, uốn nắn những sai sót chưa thật sâu sát dẫn đến các bộ phận hoạt động thiếu tính đồng bộ trong công tác triển khai. Do vậy, cần tăng cường hơn nữa những hoạt động công tác quản lý, hoạt động tư vấn tâm lý của nhà trường trong tương lai.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 2

Khảo sát cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên, học sinh của trường trung học cơ sở Mộc Lý huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La về công tác tư vấn tâm lý cho học sinh bước đầu rút ra kết luận:

1. Khó khăn tâm lý là những cản trở hoạt động của con người. Khi gặp khó khăn tâm lý học sinh sẽ gặp trở lại trong hoạt động nếu những khó khăn tâm lý không được giải quyết kịp thời có thể gây ra những hậu quả khó lường. Hầu hết học sinh trường trung học cơ sở Mộc Lý đều có những khó khăn tâm lý ở mọi khía cạnh thuộc cả 5 nhóm khó khăn tâm lý. Các khó khăn tâm lý này đều ít nhiều ảnh hưởng đến cuộc sống và học tập của các em.

2. Hoạt động tư vấn tâm lý và quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh ở trường trung học cơ sở Mộc Lý trong những năm qua đã đạt được một số kết quả nhất định, bên cạnh đó còn một số tồn tại không dễ dàng giải quyết đó là việc phải tiếp tục củng cố và nâng cao nhận thức của giáo viên, cán bộ tư vấn, học sinh, nhất là phụ huynh học sinh; đổi mới hoạt động của văn phòng tư vấn giáo dục bổ sung các nội dung và hình thức tư vấn phong phú, đa dạng, có kế hoạch tổ chức việc bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ tư vấn cho đội ngũ, cùng công tác kiểm tra, đánh giá sâu sát. Đây là bài toán của cán bộ quản lý nhà trường sẽ phải giải quyết trong thời gian tới.

3. Trên cơ sở khảo sát tìm hiểu thực tế, phân tích thực trạng, tác giả đã chỉ ra các nguyên nhân cơ bản ảnh hưởng đến quá trình quản lý gồm nguyên nhân khách quan và chủ quan, đặc biệt tập trung vào nhóm nguyên nhân chủ quan. Do vậy, việc tìm ra các biện pháp quản lý hiệu

quả trong công tác trên rất cần thiết, phụ thuộc vào tinh thần, năng lực, phẩm chất của người cán bộ quản lý.

Chương 3

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG TƯ VẤN TÂM LÝ CHO HỌC SINH TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ MỘC LY, HUYỆN MỘC CHÂU, TỈNH SƠN LA

3.1. Các nguyên tắc của việc đề xuất các biện pháp

3.1.1. *Đảm bảo đúng chủ trương, định hướng của ngành*

Căn cứ vào Thông tư số 31/2017/TT-BGDĐT Hướng dẫn thực hiện công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong trường phổ thông.

3.1.2. *đảm bảo tính thực tiễn.*

Xuất phát từ kết quả khảo sát và phân tích thực trạng quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh ở trường Trung học cơ sở Mộc Ly cho thấy lãnh đạo nhà trường đã xây dựng hệ thống các biện pháp quản lý hoạt động trên khá hiệu quả, mang lại tác động tích cực trong quá trình dạy học và giáo dục học sinh trong nhà trường.

3.1.3. *đảm bảo tính phù hợp.*

Căn cứ vào mục tiêu đề ra trong từng thời điểm và điều kiện thực tế về nguồn lực, thực trạng của hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh để xác lập các biện pháp và tổ chức, thực hiện ưu tiên đối với từng biện pháp cụ thể cho phù hợp.

3.1.4. *đảm bảo tính hiệu quả.*

Tính hiệu quả của các biện pháp quản lý được xác định bởi hai yếu tố: Thực trạng ban đầu của hoạt động quản lý (tổ chức thực hiện) và sự chuyển biến tích cực của hoạt động này là (kết quả). Sự chênh lệch giữa yếu tố kết quả và thực trạng ban đầu của hoạt động quản lý tư vấn tâm lý cho học sinh chính là hiệu quả hoạt động.

3.2. Biện pháp quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường THCS Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

3.2.1. *Nâng cao nhận thức về hoạt động tư vấn tâm lý cho toàn thể giáo viên, phụ huynh và học sinh của trường*

a, Mục tiêu biện pháp

Do vậy nhiều em còn e ngại hoặc chưa muốn tiếp cận hoạt động này vì sợ người khác biết, sợ bị chế giễu...

Việc nâng cao nhận thức giúp giáo viên, học sinh và phụ huynh học sinh hiểu rõ về vai trò, mục tiêu, nội dung, hình thức, nguyên tắc của hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh.

b. Nội dung biện pháp

Quán triệt sâu sắc đến giáo viên, phụ huynh học sinh và học sinh những chủ trương, định hướng của Bộ Giáo dục và Đào tạo về hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh ở trường trung học cơ sở.

c. Cách thức thực hiện

Thông qua các đợt sinh hoạt chính trị đầu năm, hiệu trưởng cần quán triệt đến toàn thể cán bộ tư vấn, giáo viên, cha mẹ học sinh thấy được vai trò, vị trí, mục tiêu, nội dung và phương pháp thực hiện hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trước bối cảnh xã hội nhà trường có nhiều biến động và trách nhiệm của mỗi thành viên với công tác này.

d. Điều kiện thực hiện

Người Hiệu trưởng phải nắm vững các hoạt động chủ điểm hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh có thể thực hiện tốt theo từng tháng cụ thể trong năm.

3.2.2. Xây dựng phòng tư vấn tâm lý và cơ sở vật chất phục vụ hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh

a. Mục tiêu biện pháp

Phòng tư vấn chưa có, những yếu tố cơ sở vật chất chưa được trang bị cơ bản. Do vậy việc hết sức cần thiết nhằm giúp hoạt động này đạt hiệu quả là phải xây dựng phòng tư vấn tâm lý và cơ sở vật chất phục vụ hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh.

b. Nội dung thực hiện

Để có một phòng lý tưởng cho hoạt động tư vấn tâm lý học đường, hiệu trưởng cần chỉ đạo chú ý các yếu tố.

- Bảng nguyên tắc tư vấn tâm lý nên treo ở gần cửa phòng làm việc
- Nên có phòng hoặc ngăn riêng biệt để tiếp thân chủ, cố gắng để khi tư vấn thân chủ không cảm thấy ngại ngùng vì có người thứ 3 (dù là cán bộ tư vấn khác).
- Bàn ghế sắp xếp để tạo sự thân thiện giữa nhà tư vấn với học sinh. Trên bàn có cốc chén để mời học sinh uống nước, có cây xanh, lọ hoa, hộp giấy, khay đựng bút, tài liệu, giấy... Trong phòng nếu có tranh phong cảnh để tạo sự thư thái thì càng tốt.

c. Cách thức thực hiện

Sắp xếp lại cơ sở vật chất trong nhà trường, ưu tiên lựa chọn vị trí phù hợp để dùng làm phòng tư vấn tâm lý. Khi xây dựng phòng tư vấn tâm lý, hiệu trưởng cần mời chuyên gia tư vấn tâm lý trực tiếp

hướng dẫn, góp ý, lựa chọn và sắp xếp cơ sở vật chất để đảm bảo yếu tố khoa học, thẩm mỹ và tiện dụng.

d. Điều kiện thực hiện.

Hiệu trưởng nắm rõ tầm quan trọng của công tác tư vấn tâm lý, sẵn sàng tạo mọi điều kiện cho đội ngũ giáo viên.

3.2.3. Phát triển đội ngũ tư vấn tâm lý của nhà trường

a. Mục tiêu biện pháp

Qua khảo sát thực trạng, nhà trường đã thành lập Tổ tư vấn tâm lý. Tuy nhiên tổ tư vấn tâm lý này hiện đang hoạt động chủ yếu bằng kinh nghiệm, sự tâm huyết cá nhân và bằng sự nhận thức cảm tính.

b. Nội dung biện pháp

Để có một đội ngũ chuyên gia tư vấn tâm lý hoạt động hiệu quả, cần những người có trình độ chuyên môn về các lĩnh vực Tâm lý học, Tâm lý học giáo dục, Giáo dục học, Tâm lý học trường học, Tham vấn học đường. Tuy nhiên trong điều kiện xã hội hiện nay, những chuyên gia trong các lĩnh vực này chưa được đào tạo đủ để đáp ứng nhu cầu của tất cả các trường học.

c. Cách thức thực hiện

- Tìm hiểu kỹ về chức năng, nhiệm vụ, trách nhiệm và quyền hạn của cán bộ tư vấn tâm lý.

- Trao đổi trực tiếp với cá nhân trong dự kiến để tìm hiểu nhu cầu, nguyện vọng cũng như cung cấp thông tin cần thiết cho cá nhân về nhiệm vụ tư vấn tâm lý học đường.

- Cử các cá nhân đã lựa chọn đi học khóa đào tạo về các lĩnh vực Tâm lý học, Tâm lý học giáo dục, Giáo dục học, Tâm lý học đường....

d. Điều kiện thực hiện

- Đội ngũ giáo viên yêu thích lĩnh vực tư vấn tâm lý, sẵn sàng tham gia và nhận nhiệm vụ. Là những giáo viên có uy tín và được học sinh yêu quý, tin tưởng.

- Giáo viên được phân công nhiệm vụ có nhu cầu học tập nâng cao năng lực chuyên môn, cách tư vấn tâm lý học sinh hiệu quả.

3.2.4. Chỉ đạo đa dạng hóa nội dung và hình thức tư vấn tâm lý cho học sinh

a. Mục tiêu biện pháp

Hình thức tư vấn chủ yếu tập trung vào việc phổ biến đại trà và mang tính phòng ngừa. Tư vấn nhóm và tư vấn cá nhân còn hạn chế. Những nội dung tư vấn cũng phần lớn cũng chưa “chạm vào tâm khảm”

của một số học sinh. Chính vì vậy rất cần thiết phải chỉ đạo đa dạng hóa nội dung và hình thức tư vấn tâm lý cho học sinh.

b. Nội dung biện pháp

* Đa dạng hóa nội dung tư vấn

* Đa dạng hóa hình thức tư vấn

c. Cách thức thực hiện

- Chỉ đạo tuyên truyền về chức năng, nhiệm vụ và vai trò của hoạt động của Phòng tư vấn tâm lý.

- Khi thông tin về phòng tư vấn tâm lý đã phổ biến, học sinh đã biết đến các cán bộ tư vấn tâm lý, biết về những giá trị mà các em có thể có khi tìm đến nhờ các chuyên gia thì tuyên truyền tiếp về những nội dung tư vấn.

- Khi triển khai các hoạt động tư vấn, yêu cầu cán bộ tư vấn cần ghi chép đầy đủ các thông tin học sinh cung cấp và những thông tin họ cung cấp cho học sinh. Những quan điểm, ý kiến của học sinh cũng cần ghi chép cẩn thận để đối chiếu với những thay đổi sau tư vấn.

d. Điều kiện thực hiện

- Có sự chỉ đạo sát sao, có sự phối hợp chặt chẽ các lực lượng trong và ngoài nhà trường để hoạt động có chiều rộng và chiều sâu.

- Cơ sở vật chất, phương tiện trang thiết bị hệ thống loa đài, cơ sở vật chất, kinh phí các loại công cụ cần thiết cho hoạt động tư vấn tâm lý đầy đủ.

3.2.5. Chỉ đạo phát triển mối quan hệ với lực lượng trong và ngoài nhà trường để thúc đẩy hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh.

a. Mục tiêu biện pháp

Tạo sự thống nhất cao giữa các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường hoạt động tư vấn, từ đó phát huy sức mạnh tổng hợp khai thác thế mạnh của các lực lượng trong hoạt động, giúp các em học sinh phát triển hoàn thiện nhất để trở thành công dân có ích cho xã hội.

b. Nội dung biện pháp

- Chỉ đạo Phòng tư vấn tâm lý phối hợp với các tổ chức, cá nhân trong nội bộ trường học để tổ chức các hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh.

- Chỉ đạo Phòng tư vấn tâm lý phối hợp với các tổ chức, cá nhân bên ngoài trường học

c. Cách thức thực hiện

* Chỉ đạo xây dựng mối quan hệ trong nội bộ

Hiệu trưởng là người chỉ đạo trực tiếp hoạt động tư vấn tâm lý học sinh cho toàn trường, từ xây dựng kế hoạch, tổ chức hoạt động đến hướng dẫn và kiểm tra đánh giá việc thực hiện của các thành viên, bộ phận trong trường để phối kết hợp thực hiện hoạt động tư vấn. Việc chỉ đạo phối kết hợp có thể thực hiện như sau:

d. Điều kiện thực hiện

Phải có sự thống nhất cao, phối hợp giữa các bộ phận chức năng, các cán bộ, giáo viên, phụ huynh học sinh làm công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong toàn trường; bên cạnh đó phải cụ thể hóa được các mặt thực hiện hành vi tâm lý của học sinh để tạo điều kiện cho việc phối kết hợp giữa các lực lượng trong và ngoài nhà trường.

3.2.6. Kiểm tra, đánh giá hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh

a. Mục tiêu biện pháp

Kiểm tra, giám sát, đánh giá việc thực hiện hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh là khâu quan trọng, tạo nên mối quan hệ thường xuyên và bền vững trong quản lý, khép kín chu trình vận động của quá trình quản lý giáo dục.

b. Nội dung biện pháp

- Kiểm tra, đánh giá quá trình hoạt động
- Kiểm tra, đánh giá hiệu quả hoạt động
- Kiểm tra, đánh giá việc sử dụng cơ sở vật chất, sử dụng kinh phí phục vụ hoạt động tư vấn.

c. Cách thức thực hiện

Xây dựng chế độ khen thưởng, động viên rõ ràng phù hợp với điều kiện hoạt động thực tế nhằm khuyến khích động viên các cán bộ tư vấn, giáo viên đạt thành tích tốt trong công tác tư vấn tâm lý cho học sinh.

d. Điều kiện thực hiện

Phải có sự thống nhất cao, phối hợp giữa các bộ phận chức năng, các cán bộ giáo viên làm công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong toàn trường.

3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp

Các biện pháp quản lý hoạt động tư vấn tâm lý rất đa dạng. Mỗi biện pháp đều có những mặt mạnh và những hạn chế riêng, không biện pháp nào có tính vạn năng. Cả sáu biện pháp quản lý được tác giả đề xuất nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong bối cảnh hiện nay.

3.4. Kết quả kiểm chứng mức độ cần thiết và tính khả thi của các biện pháp.

a. Mục đích khảo sát:

Khảo nghiệm các biện pháp quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh nhằm đánh giá tính trung thực và đúng đắn của các biện pháp đó; bên cạnh đó kiểm chứng tính cần thiết và khả thi của các biện pháp

b. Mẫu và địa bàn khảo sát:

Tác giả sử dụng phiếu khảo sát, thăm dò với giáo viên, học sinh và phụ huynh học sinh trường Trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La và phỏng vấn trực tiếp một số người ngoài giáo dục trên địa bàn huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

c. Phương pháp khảo sát, tiêu chí và thang đánh giá khảo sát

Do thời gian nghiên cứu có hạn trong khuôn khổ thực hiện Luận văn, tác giả tiến hành kiểm chứng tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh được đề xuất bằng phương pháp khảo nghiệm với hình thức thăm dò ý kiến của 50 người bao gồm:

3.4.1 Kết quả khảo nghiệm:

a. Mức độ cần thiết và tính khả thi của các biện pháp

Nhận xét:

Thông qua kết quả tại bảng 3.13 và bảng 3.14, tác giả nhận thấy, các biện pháp Quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh nói trên đều cần thiết cho việc nâng cao chất lượng giáo dục cho học sinh trường THCS Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La và đều có tính khả thi cao, có thể nói các biện pháp được đề xuất đều rất quan trọng và cần thiết để thực hiện thành công mục tiêu quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường THCS Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La.

Như vậy các biện pháp được đề xuất trong Luận văn bước đầu được đánh giá là cần thiết và có tính khả thi cao. Nếu triển khai thực hiện một cách đồng bộ và nghiêm túc các biện pháp này thì chất lượng giáo dục nói chung, hoạt động tư vấn tâm lý nói riêng cho học sinh trường THCS Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La sẽ được nâng cao, đáp ứng mục tiêu giáo dục toàn diện của ngành Giáo dục và Đào tạo huyện nhà.

b. Đánh giá mức độ phù hợp giữa tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp.

Với kết quả tính hệ số tương quan $r = 0,86$ cho phép rút ra kết luận tương quan trên là thuận và tương đối chặt chẽ, có nghĩa là giữa mức độ cần thiết và tính khả thi của các biện pháp quản lý hoạt động tư vấn tâm lý là tương đối phù hợp và tương đối chặt chẽ với nhau, tức là các biện pháp quản lý hoạt động tư vấn tâm lý có mức độ cần thiết như thế nào thì cũng có tính khả thi tương ứng như thế.

Kết luận chương 3

Trong chương này, tác giả đã trình bày một số nguyên tắc xây dựng và thực hiện các biện pháp quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường Trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La. Mỗi biện pháp được phân tích, nêu rõ mục tiêu, nội dung, cách thức, điều kiện thực hiện.

Các biện pháp được thiết kế nhằm tác động vào tất cả các khâu của quá trình quản lý, đến các chủ thể tham gia quá trình, tác động vào tất cả các thành tố của quá trình tư vấn phân tâm lý cho học sinh, nhờ đó sẽ tạo nên tác động tổng hợp và đồng bộ đến hoạt động quản lý tư vấn. Vì vậy, Tác giả cho rằng các biện pháp phải thực hiện đầy đủ trong mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Tất cả các biện pháp phải được thực hiện nhịp nhàng đồng bộ. Kết quả kiểm chứng cho thấy, các biện pháp đề tài xây dựng là cần thiết và có tính khả thi cao.

KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết luận:

Trên cơ sở phân tích lý luận và thực tiễn cho phép luận văn đưa ra một số Kết luận sau:

1.1. Việc chuẩn bị cho học sinh tâm thế sẵn sàng bước tiếp vào các bậc học cao hơn hoặc đi vào cuộc sống lao động là mục tiêu của ngành Giáo dục, gia đình và xã hội. Sự quan tâm đúng mức đến hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trong nhà trường sẽ góp phần tạo nên thể hệ học sinh dám đương đầu với khó khăn, thử thách, đủ tỉnh táo, sáng suốt trong các quyết định liên quan đến cuộc đời mình.

1.2. Hiện nay, bên cạnh những học sinh vẫn còn giữ được những chuẩn mực đạo đức truyền thống, biết thích nghi với những phẩm chất đạo đức mới, tích cực tu dưỡng, rèn luyện để hoàn thiện nhân cách của bản thân đã xuất hiện ngày càng nhiều, những học sinh có biểu hiện mờ nhạt về lí tưởng, sống thiếu niềm tin, không rõ mục đích, tự do buông thả, chạy theo lối sống thực dụng, hưởng thụ, vi phạm nội quy của trường, lớp, vi phạm tệ nạn xã hội, sống khép mình với cuộc sống và mọi người xung quanh. Thực trạng ấy đòi hỏi trong công tác quản lý nhà trường, người cán bộ quản lý phải linh hoạt, sáng tạo, tiếp cận với cách quản lý mới, mạnh dạn thay đổi thói quen, suy nghĩ của cán bộ, giáo viên, nhân viên nhà trường trong việc giáo dục học sinh.

1.3. Biện pháp quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường Trung học cơ sở Mộc Ly của cán bộ quản lý là cách thức, con đường để mọi lực lượng giáo dục nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của công tác trên trong việc phát triển điều hòa nhân cách học sinh, thực hiện thắng lợi mục tiêu giáo dục đặt ra. Các biện pháp này phải đáp ứng được các yêu cầu về tính thiết thực, hiệu quả, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi học sinh, tình hình cụ thể của nhà trường, địa phương và có tính khả thi cao.

1.4. Tìm hiểu thực trạng công tác quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường Trung học cơ sở Mộc Ly tác giả càng thấm thía mục tiêu nhân văn mà trường đã đề ra. Tuy nhiên, trong điều kiện mới, hệ thống các biện pháp được sử dụng trong công tác này cần thiết thực, phù hợp với từng đối tượng cụ thể nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động.

1.5. Từ nghiên cứu lý luận và thực tiễn, tác giả đề xuất 6 biện pháp chủ yếu trong quản lý hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường Trung học cơ sở Mộc Ly.

Biện pháp 1: Nâng cao nhận thức về hoạt động tư vấn tâm lý cho toàn thể giáo viên, phụ huynh và học sinh của trường

Biện pháp 2: Xây dựng phòng tư vấn tâm lý và cơ sở vật chất phục vụ hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh

Biện pháp 3: Phát triển đội ngũ tư vấn tâm lý của nhà trường

Biện pháp 4: Chỉ đạo đa dạng hóa nội dung và hình thức tư vấn tâm lý cho học sinh

Biện pháp 5: Chỉ đạo phát triển mối quan hệ với lực lượng trong và ngoài nhà trường để thúc đẩy hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh.

Biện pháp 6: Kiểm tra, đánh giá hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh

Qua kiểm tra và trưng cầu ý kiến cho thấy 6 biện pháp được đề xuất là cần thiết và có tính khả thi cao, có thể áp dụng vào công tác quản lý để nâng cao chất lượng hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh trường Trung học cơ sở Mộc Ly, huyện Mộc Châu, tỉnh Sơn La nhằm góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện.

2. khuyến nghị

2.1. Đối với bộ Giáo dục và Đào tạo

Trên cơ sở nhận thức sự cần thiết của tâm lý học đường đối với học sinh Trung học cơ sở trong tình hình nền kinh tế thị trường thời kỳ hội nhập Bộ Giáo dục và Đào tạo cần có kiến nghị với Nhà nước để có

cơ chế chính sách cấp đủ kinh phí và nguồn nhân lực cho tâm lý học đường phát triển từng bước của mỗi địa phương.

Hoàn thiện hệ thống văn bản hướng dẫn, quy chế, quy định chức năng, nhiệm vụ, nội dung của hoạt động tư vấn tâm lý học đường ở trường Trung học cơ sở. Bổ sung những quy định và hướng dẫn cụ thể về trách nhiệm và chế độ của cán bộ tư vấn, giáo viên khi thực hiện hoạt động tư vấn cho học sinh.

2.2. Đối với Sở Giáo dục và Đào tạo Sơn La

Tăng cường công tác xây dựng kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo, kiểm tra hoạt động tư vấn tâm lý học đường cho học sinh các trường Trung học cơ sở trong tỉnh.

Tổ chức tập huấn nghiệp vụ tư vấn tâm lý học đường cho cán bộ tư vấn, giáo viên chủ nhiệm, cán bộ quản lý nhà trường theo cụm trường định kỳ kèm theo cơ chế động viên, khen thưởng đối với các trường làm tốt hoạt động trên.

2.3. Đối với Phòng Giáo dục và Đào tạo

Tích cực triển khai kế hoạch, kiểm tra, giám sát hoạt động tư vấn tâm lý học đường cho học sinh các trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện.

Giúp đỡ các nhà trường khi gặp những khó khăn trong công tác quản lý hoạt động tư vấn.

Tạo điều kiện cho các nhà trường giao lưu, học tập kinh nghiệm về công tác quản lý hoạt động tư vấn.

2.4. Đối với cán bộ, giáo viên, cha mẹ học sinh và học sinh trường Trung học cơ sở Mộc Lỵ.

Tiếp tục ủng hộ, tin tưởng vào sự quản lý của lãnh đạo nhà trường, tham gia đóng góp trí tuệ, phẩm chất vào sự phát triển của nhà trường. Luôn là những tấm gương sáng để học sinh noi theo.

Tích cực, chủ động bồi dưỡng, học tập, trau dồi kiến thức và kinh nghiệm phục vụ cho các hoạt động giáo dục của nhà trường. Yêu thương, tôn trọng, chia sẻ với tôn chỉ: “tất cả vì học sinh thương yêu”.

Mạnh dạn đề xuất các ý kiến đóng góp vào công tác quản lý của lãnh đạo, cùng nhà trường phát triển bền vững.